

Preus de cada número

Número corrent. 10 centims
Id. atrassat. 15 id.
 Sucursal pèra cartas y avisos:
 en l' Arxiu l'irich-dramàtic de don
 J. Gelabert. Unió. 5. 3er. 2na

Tallers, núm. 45, 1.er

D' ensá que portem publicat l' article *Treballs preparatoris*, estem mes convenuts qua avans de la utilitat de unificar las reglas gramaticals respecte á

la pronunciació y escriptura de la llengua catalana.

Com estem penetrats de que convè que 's pari molta y preferent atenció sobre aquet punt, cosa que consideran precisa personas importants de que tenim rebudas adhesions que sabem agrahir.

Això 'ns anima á no desistir y á esforcarnos pèra véurer si nostre afany se lograrà.

A tal objecte esperem saber aviat lo parer de ilustradas personas que han estat Presidents de 'ls Jochs Florals.

Y en quant timdrem sabudas las opinions de 'ls eminents y distingidíssims citats senyors, podrem anar arrodonint y donant forma á la idea, de la manera que siga mes convenient a'l bè de las lletras catalanas.

Mòlt nos plaurá, per lo tant, que 's dignin accedir á nostra proposta tots quants pogan contribuir á posar los fonaments de una obra de qual realisació depèn en part lo pervindre de 'l catalanisme, per mes que avuy potser no tothom aixís vulga apreciarho.

No som certament mereixedors de gayre alabansa per la tasca que 'ns emprenem en aquet particular.

Sabem que personas de saber ja se 'n han ocupat altrás vegadas.

Recordem que fa anys va ser nombrada en Barcelona una Academia de la llengua.

Ab gust véyam la campanya iniciada mes tart per la redacció *L'Avenc*.

Nos satisfá que alguns homes de lletras y vèrs catalanistas tingan estudis y treballs fets en quant se relaciona ab una de las cosas que mes importa véurer resolta.

De manera, que nosaltres a'l pensar avuy en procurar que acabi la diversitat de criteris y sistemas en quant á parlar y escriure be y d' un modo concret nostra llengua regional, sols aspirem á aunar voluntats, fent que sigan fructuosos y de gran profit pèr Catalunya 'ls esforsos de mòlts de 'ls seus ilustres fills.

Si ho logrem, no 'ns cabrá, donchs, mes part de aplauso, que la que correspongui á la constancia y á la bona voluntat que 'ns guíen.

Aqueixa voluntat y la constancia, en vista de las contestacions que esperem, de datos que tenim aplegats, de lo que ja hi ha per' servir de pauta fins á cert punt, y de 'ls concells de personas ilustradas, farán que dintre un plasso relativament curt, pogam proposar medis per' arribar á un resultat de verdadera importancia y de trascendencia en la instrucció que 's dongui en las escuelas de Catalunya.

Per 'xò, encara que 'l plan siga superior á nostras forsas, no desistim de prepararlo, y treballarem pública y privadament pèra que son plantejament s' alcansi, ja que es en realitat útil á l' interés de la causa catalanista.

P. DE R

ESTRENOS CATALANS

Romea.—*Una dona y un Déu*, comedia en un acte y en prosa, escrita per D. JOSEPH MARÍA PONS.

Una obra mes de 'l celebrat autor d' *Indicis*, *Mala nit...*, *Los Aucellets* y mòltas altrás produccions que han sigut vivament aplaudidas, y respecte á las que no tè, á dir vriat, superior mèrit; pero s' hi nóta, ó mes ben dit, s' hi observa 'l xispejant estil de 'l Sr. Pons. Lo tipo que salva l' obreta es sens cap dup-

te, 'l que tan notablement caracteriza 'l Sr. Soler. Los demás artistas varen estar regulars, ó siga, en concepte nostre, a'l mateix nivell de la comedieta.

Autor y actors fòren cridats a'l palco escènich á 'l acabar la funció. 'Ns va semblar que *Una dona y un Déu*, farà mòlt efecte á mida que 's vaji representant. —Jo.

LO COGNAC

Lema: ¡Alabat sigui!

Vosaltres de 'l Parnás las nou germanas, si m' escolteu, per caritat doneume la inspiració que 'm falta; puig tinch ganas d' escriure quatre versos. Ajudeume, vosaltres las xicotas mes galanas, y de 'l parany aquest ben prest treyeume, que si l' ampolla de 'l Cognac jo guanyo.... á béurer vos convido, no 'us enganyo.

Si 'l fabricant que 'l fa no l' adultera, a'l Cognac cap licor pòt igualarlo, per ser de las begudas la primera. Per'xò com es degut dech ensalsarlo; y mes a'l de Jerez de la Frontera, que 'm dona goig tan sols a l' ensumarlo. Per'xò si may pateixo per las neñas, bebent Cognac es com se 'n van las penas.

L' ampolla de 'l Cognac sempre voldria que no 's mogués, quant menjo, de la taula; puig es licor més bo que l' ambrosia y 'ns fortaleix lo cos y la paraula. Beure'n sols una copa cada día un cop près lo café—no ho creguin falla—á'l sèr xès taciturn prompte cambia tot lo dolor que sent, en alegría.

A casa, es la beguda que may falla; porque jo sòch casat, y tinch mainada.... y sogra, per mes senyas que may calla. De modo, que quant ella se m' enfada, y com solen fer totas vò: baralla, ab un xich de Cognac se desenfada. Tambè 'm tenen salut las criaturas, porque fins de Cognac los faig unturas.

Per' mi 'l Cognac es una medicina, que si 's beu ab cuydado tot ho cura; l' indigestió, desgana, tòs ferina, l' histèrich, lo dolor que tant apura; lo mal humor qu' a voltas nos domina; l' amor, y qualsevol altra malura que 'l metjes consideran cosa seria.... ¡Aixis curés tan prompte la miseria!

Si quant dinem menjem un xiquet massa y tot seguit sentim dolors de ventre, lo malestar aquet tot seguit passa y 'ls aliments se'n tornan á son centre. Se'n va l' enfermetat que 'ns amenassa tan bon punt lo Cognac a'l cos se n' entra. Per'xò com fa algùn temps ja no m' estranya que 's begui tan cognac per tot Espanya.

Lo béurer mòlts licors no ho tinch per vici; porque 'l parlar mòlt clá sempre m' agrada y l' anar dret per tot es mon ofici. Mes quant vaig a'l café, la ja cita la copeta de Cognac es mon desfici, beguda que may veig prou alabada. Mes jo per alabarla, fins quant mori, me 'n vull endú 'l Cognac... a'l Purgatori!

LLUÍS SALVADOR

REVISTA DE ESPECTACLES

Novedats.—La funció de dilluns 19, va ser á benefici de 'l *Montepío catalá*. Escullit era 'l progra-

ma; la concurrència lluhida y bastant numerosa. Las obretas *Ensenyansa superior*, *¡Mala nit...!* y *La Pesciteria*, van obtenir bon desemenyo, y la celebrada obra de 'l Sr. Echegaray, *El prólogo de un drama*, va ser aplaudidíssima, quedant lo públich molt satisfet de 'l desemenyo, confiat á la Sra. Ferrer y a 'ls Srs. Borrás, Guitart, Pigrau y Daroqui, que van estar acertadíssims y tots molt segurs de sos respectius papers. La Sra. Ferrer va revelar sas facultats dramáticas; lo Sr. Guitart, en *Leonelo*, estigué en ocasions á gran altura, dient ab vigor los principals parlaments, y 'l Sr. Borrás va detallar perfectament la part de *Jaime*, presentant y sostenint molt bé 'l tipo que representa; tots foren cridats á la escena, tant en lo drama com en las obras cómicas citadas.—P.

Granvia.—Están donantse las últimas funcions que tan popular han fet en aquet teatro á l' eminent Frégoli. Aquet, que no s' ha fet gens escás a 'ls desitjos de 'l públich, ha acabat de demostrar fins á quin grau arriba 'l seu treball, omplint ell tot sol lo programa enter d' algunas funcions, sens que hajj causat a 'l públich la mes petita monotonía.

A 'l despedirse, pót aplicárseli ab doble motiu allò de que ja *pót anar sol*.—A.

Teatro Principal (Gracia).—La empresa de D. Joseph Miquel ha caygut de pens y s' estorsa tot lo possible per contentar a 'l públich. En la funció de dijous, á càrrech de la societat *Marta A. Tubau*, se regalaren ramets de flors á las senyoras y amenisá 'ls intermedis la banda de la Casa Provincial de Caritat, la que tingué que repetir totas las pessas á causa de 'ls aplausos de la distingida concurrència congregada en lo local.

La companyia de 'ls Srs. Panadès y Molgosa 's portá molt bé en lo desemenyo de la comedia *La Mariposa* y la pessa *A la quarta pregunta*; distingintse en la primera la notable actriu D.ª Virginia Pérez, la Srta. Galcerán y 'ls Srs. Panadès, Molgosa, Guardia y Fages, formant entre tots un conjunt molt regular: en quant á la pessa, va fer riure molt. — M.

Teatro Zorrilla (Gracia).—Diumenje á la nit se representaren *¡A Roma por todo!*, *¡Al agua patos!* y *La madre del cordero*. Dech fer menció de 'l senyor Aragonès, qui, en la primera, va fer un *chulo* molt ben entès y vestit inmillorablement.

Per lo demès, ni 'ls trajos que en *¡Al agua patos!* portaban las tiples són los de Mis Leona, ni 'l Sr. Pou duya vestit de banyer sino de *patagón* ó cosa per l' estil, ni 's banya ningú ab camisa planxada, com lo Sr. Durán, ni menys ab mitjas negres y sabatillas blancas, com lo coro de senyoras, ni això es presentar las obras ab propietat, ni aquet es lo camí.

Teatro Moratín (Gracia).—S' ha estrenat en aquet teatro *La dama de las camelias*, de J. Bartrina.

En aquesta obra s' hi distingeix notablement la Sra. Miquel, y 'l públich, que ho entengué aixís, la premiá ab forts picaments de mans.

Lo *spartito* d' *Armando* li aná a 'l Sr. Ors molt bé, per respirar tot ell la delicadesa y sentiment que distingeix á la seva veu. Lo Sr. Jovenet cantá y digué són paper molt bé. La veu de 'l Sr. Gelabert y 'l talent de 'l Sr. Pruna, per sobre de tót.

Los coros, bastant bé.

Lo sexteto de primera, y 'l Sr. Barcelò, dominant ab la batuta coros y parts y magnetisant a 'l públich qui li tributá una ovació a 'l final.—MILORT Agí.

PER QUE HO SÁPIGAS

Si algún cop ploro
hermosa mia,
no es, no, de pena
qu' es d' alegría.

Mes si 'm faltaba
lo teu amor,
prou ploraria
¡ay! de tristor.

JOSEPH GRAU LLANES.

L' ESCÒ DE MA LLAR

QÜENTOS

LAS BAGASSAS

¡Quin burgit s' armá per tot lo poble mentres lo nunci anaba de cantonada en cantonada fent aquell estrany y escandalós pregó!

Los homes se miraban uns á altres ab estranyesa y duptant entre esclafir una rialla ó aixecar un crit de protesta; las donas s' amotinaban en carrers y plasas y comentaban esbaradas lo fet.

Devant la casa de l' Alcalde comensá á formars'hi un grupo de gent, en lo que pe 'l número dominaban las faldillas; grupo que aná creixent fins á obscurir lo pás pe 'l carrer. De tant en tant tothom, closos los llabis, fixaba l' esguart a 'l fons de la entrada de aquella casa, com esperant la sortida de la primera autoritat, á qui desitjaban demanar una explicació d' aquella estranyesa.

Mes l' Alcalde no 's deixaba véurer y 'l poble amotinat, comensaba á pérdrer la paciència.

Mentrestant lo nunci anaba pregonant encara.

—Per ordre de 'l senyor Alcalde 's fa saber: que totas las donas que tingan poca feyna á casa seva y sigan aficionadas á escalfar pedrissos, vull dir, totas aquellás á quinas se dona 'l nom de *bagassas*, se presentin aquet mitj dia á la Casa de la vila per enterarlas d' un assumpto que 'ls interessa.—

—¿Per qué hus deuen voler?—preguntaba un home á la seva costella.

—¡Ja veurás; á mí no m' hi contis!

—¡Ah! sí, sí; tu també has d' anar á Casa la vila. ¡Estaría bé que tu hi faltessis! Si á bagassa y escalfar pedrissos ningú 't guanya.

—Donchs si no veig entrarhi á la Roseta de la tenda y á la dona de 'n Bori y á la Pauleta y á la Mercé de ca'n Llopis y.... á tota aquella colla que cada tarde 's reuneixen en la iglesia!...

—Potser las volen per escombrar l' Ajuntament, que á fè que ho necessita—deya un de 'l grupo de devant de casa l' Alcalde.

—No pót ser, porque l' Alcalde sería una de las primeras brossas que rebría 'l cop d' escombra.

—¿Saben que déu ser aixó?—alegria un altre—que ara en lloch de tenir sessions los regidors, deuen voler fer ball á las tardes.

—Potser volen brodar un pendó per Corpus.

A 'l cap d' una hora tot lo poble s' havia ja reunit ab aquell grupo.

Y ab aquets y altres comentaris anaba passant lo temps y ningú sabia res de cert.

Comensaba á imposarse una explicació per part de la autoritat, y l' Alcalde, que ho entengué aixís, surtí á la finestra de sa casa, tenint a 'l costat a 'l seu Secretari (home de ben pocas llums), disposat á arengar a 'ls seus súbdits.

A 'l véure'l, abaix se produhí un remor fosc, de engunia y poch després un silenci sepulcral dominá arreu.

Llavors l' Alcalde digué:

—Comprenc que 'l pregó qu' he manat fer us hagi escandalisat; pero no he pogut menos que manarho aixís. Ja sabeu que estant com estem en temps de guerra, debem per consevar la pau en lo poble, cumplir las ordres que rebem de carlins y lliberals, per extravagantas y poch honrosas que sigan. Donchs bè: un propi ha deixat aquet matí en l' Ajuntament l' ofici que ara passarà á llegir lo Secretari.—

Y 'l Sr. Secretari, comensá á confejir poch-á-poch y malament, un paper que 's tregué de la butxaca y qual párrafo de sustancia va llegir aixís:

«Tendrá usted dispuesto que veinte BAGASES vengan á recibir mis tercios en el camino del puente viejo....»

Un terratrémol de crits saludá la lectura de 'l document.

Alló ja no eran bromas; se tractaba de entregar una vintena de donas de 'l poble á una companyia de soldats, y pares, mares, germans, promesos, marits, tothom alsá una enérgica protesta que imposa a 'l pobre Alcalde y 'l feu amagar altre volta.

Tornaren á formarse grupos, torná á comentarse; pero ja en serio, aquest abús, y torná á passar temps y temps sense pendre's cap resolució práctica.

A 'l fi una veu d' aquellas que dominan á las masas y las arrossegan, cridá:

—¡A la rectoría!

Y ab un esbatéch de picaments de mans 's celebrá la idea.

—¡A la rectoría!—respongué tothom.

Lo senyor Rector quedá parat quant vegé desde 'l seu refectori acostarse aquell gentiu.

Surtí á rebre'l; un jove de 'ls mes espavilats li explicá lo que passaba, y poch després lo mateix grupo rodejant a 'l senyor Rector, estaba allá ahont s' havia format; á la porta de casa de 'l Alcalde.

Llavors la primera autoritat surtí acompanyat com sempre de 'l seu Secretari y després de repetir, poch mes ó menos, lo discurs ensenyá 'l document a 'l Rector.

Aquet hi passá 'ls ulls y totas las miradas se fixaren anguniosas en ell.

Lo bon rector no pogué contenir una franca riallada després de llegir aquell paper, fent que l' Alcalde mirés a 'l Secretari estranyat y aquet á aquell y 'ls de 'l grupo á tots tres, no entenien ningú lo que passaba.

Per fi lo pare espiritual digué cridant porque tothom ho sentís.

—Lo que diu aquí es aixó: *«Tendrá V. dispuestos que veinte BAGAJES....»* Sino que la j' ab que s' ha escrit *bagajes* es molt curta y sembla una s. Pero 'l cás es que lo que hi ha que envíar son vint bagatjes.

Diu que aquell any, per lo sant de 'l Sr. Alcalde, li van regalar una plata plena de garrolas, fabons, pastanagas y palla posadas ab tal cuydado, que formaban un pessebre molt bonich y minuciós.

Lo habíen fet totas las donas de 'l poble á ratos perduts, quant estaban en boga.

E. MARTÍ GIOL.

En un álbum

Maria, de bellesa ensisadora
es y ha sigut ta radiant figura:
tens un ull que mirantlo un s' hi enlluerna
y unas dents ¡quinas dents! ¡quanta hermosura!

(Ab llapis hi há una nota
que vé á dir poch mes ó menys:
«aquest ull es fet de vidre,
y 'l dentat tot postís es.»)

JAUME LLOPART.

¡FATALITAT!

Era 'l día 18 de Desembre de l' any passat... No, no era 'l día, era 'l vespre, que per desgracia jo m' estava sol, solet á 'l meu taller sens tenir ni un marrech per companyia. 'L llum del quinque semblaba que s' acabès de morir per falta de petroleo; la vetlla era d' aquellas foscas com gola de llop: lo cel regalaba una plujeta tan menuda, que cada goteta era un cap d' agulla; 'ls xiulets de 'l vent imitaban los odóls de llop famolench; de fret, no cal dir si 'n feya.

Al sentir las set de 'l rellotje de la iglesia de Sta. Maria, vaig dir entre mi —Noy, tens d' anar á comensar á cóurer lo sopá; comensarás á fer foch, cou-rás las cols y després un xich de botifarra, costella ó lloillo ab monjetas y en paus ab Déu.—

A 'l ferme aquestas reflexions, de sopte sento á dalt del pis «¡riuch!... ¡ráááách!.. ¡puff!..»

—Ola! 'm sembla qu' he sentit soroll,—vaig dir-me js,—Mes a 'l cap de un instant sento altra volta: «¡púm!.. ¡ráááách!... ¡rááááách!...»

Aquet soroll per medi de 'l eco 'n produhia un altre d' espantós y estrany.

—¡Ánimo, noy!—me vaig dir,—ara si que no son cosas de broma: ¡ánimo! aquí no hi ha ningú mes que jo.—

'M determino á agafar lo quinqué y 'm revesteixo de valor, posantme en fatxa á 'l primè grahò de la escala.

—¡Eh!! ¿qui hi ha aquí dalt?—crido. Pero mes espantat que la rata quant véu 'l gat, anaba pujant pausadament ab lo quinqué á la mà. A 'l ser á mitja escala torno á sentir lo mateix soroll; jo, com mes pujaba mes pòr tenia; pero per fer mes lo valent vaig voler fer un crit y 'n surtí la veu tantofca, que no 's va sentir de 'l coll de la camisa.

—¡Si hi ha algú aquí dalt, que surti; ¡apa! que 'm sembla que li anirà 'l quinqué entre cap y coll. ¡Apa, apa! si voleu res aviseu, ¡eh! ¡ja ho teniu entes!—

Las mèvas camas me feyan figa: la meva vista semblaba la d' un gat.

A 'l ser á dalt trobo lo cancell obert.

—¡Ola! no hi ha mes, aquí hi ha lladres,—vaig dir.—

Camino quatre passos, ¡quin cauguelo era 'l meu!, quant de sopte sento «Puff» sobre de mi, com si m'

haguessin tirat un coixí per las galdas. De moment, tremolant y espatarrat com un gos quant fuig, me va cóurer 'l quinquè á terra, y quedantme á las foscas, vaig pèrder lo món de vista, vaig cóurer tan llarch com sòch. De segur que si en aquells moments m' haguessin sangrat, no m' haurían tret ni una gota de sanch. Ja poden pensar si era mes mort que viu. Las mevas carns no semblaban de persona, sino carn de gallina; estava mes fret que la nèu que queya: ple d' aflicció 'm vaig arropir en un recó de 'l recibidó, sens saber á quina paret tocaba y vaig sentir a'l mèu costat uns ¡¡marramáu! ¡tuff tuff! ¡miau!...

Allargo 'l bras y ab la mà dreta toco la gata de casa que la traydora havia saltat de l' armari ahont feya córrer la fiambrera plena de sardinas escabatzadas y arrossegaba un bacallá que la dida m' havia comprat á ca 'n *Paulito*. La bestia, mes espantada que jo, va saltarme demunt y no sè allí á las foscas si fins m' hauria tret los ulls... á no haverse presentat en aquells tristos moments la meva cosina Ventureta pèra que li deixès una xicra plena d' oli... per encender lo llum de la cuyna de casa sèva.

En mitj de la fatalitat vaig tenir, donchs, ventura de la mèva Ventura.

JOSEPH GUASCH y E.

REPERTORI DE FORA

Lleyda, 17 de Novembre.

S' ha constituït aquí una agrupació regionalista, una associació que defensarà la salvadora doctrina catalanista. No 'l llibre-compendi, sí la causa catalana.

Los treballs fa poch comensats han donat bon resultat y ja formen part de la naixent associació quants desde un principi ab entusiasme la idearen.

«Associació Catalanista de Lleyda» serà son nom, y tè las següents Juntas:

Directiva: President, D. Frederich Renyé; vis-president, D. Francesch Masferrer; tesorero, D. Ricart Huguet; secretari, D. Joan Rovira; bibliotecari, D. Joan Sabat; vocals, D. Ramón Aige; D. Joseph M.ª Tarragó; D. Hermenegildo Agelet y D. Ricart Canalda y Gomis.

Secció de Ciències, lletres y arts: President, D. Ramón Aige; vis-president, D. Lluís Prim; vocal primer, D. Ignasi Simón; vocal segon, D. Ignasi Puig; secretari, D. Joseph Morraja.

Secció de Agricultura: President, D. Hermenegildo Agelet; vis-president, D. Manel Esplugas; vocal primer, D. Antón Soterias; vocal segon, D. Joan Morell; secretari, D. Lluís Aranguren.

Secció de Indústria y comers: President, D. Joseph Maria Tarragó; vis-president, D. Joan Bergós; vocal primer, D. Joseph A. Pagès; vocal segon, D. Joseph Hortolano; secretari, D. Salvador Rives.

Secció d' Excursions: President, D. Ricardo María de Canalda; vis-president, D. Francesch Ciriquian; vocal primer, D. Jaume Ròs; vocal segon, D. Anastasi Pleyán; secretari, D. Felip Pleyán.

Veyam si aviat per sos actes tindrà influencia en los assumptos de nostra comarca y si serà una defensa pèra 'ls estimats ideals de la patria.

Mataró, 19 de Novembre.

Alguna cosa 's pòt dir també avuy de las funcions teatrals: en primer lloch, en la societat Nova Constancia, dissapte passat se representà la funció que per malaltia de la Sra. Valero, com vaig dir no 's poguè fer avans; això es, *Jorge Disnard ó La mancha de sangre*. Las Sras. Valero y Delgado 's portaren molt bè, com los senyors Parrenyo, Martí, Bermúdez, Llibre y Montero, obtenint molts aplausos. Per final se representà *Los corridos*, pessa que la Srta. Salas, Sra. Antigas y Srs. Bermúdez, Llibre y Guillemany, nos deixaren contents.

Diumenje á la tarde, en lo Cassino Mercantil, la com-

panyia cómic-lírica que dirigeix l' actor D. Ignoscent Fanals y de què 'n fòrma part la triple cómica Srta. Dolores Fanals, representaren tres pessas: la primera era *Viva mi niña*, la segona *Los zangolotinos* y la última (catalana) *Lo primer dia*, y s' acabá ab un ball de societat: aquesta societat dona diversió á tot pasto.

Diumenje a'l vespre, en lo teatro Principal, vejèrem la gran producció *Frou-Frou*, que 's representá per part de tots á quí millor y 's varen captar molts aplausos. També 's representá 'l juguè *Los demonios en el cuerpo*, que agradá. Per ara la empresa tè acert en presentá las obras.—E. R.

Vich, 19 de Novembre.

La setmana passada no vaig poder escriure: per 'xò fins avuy no li dich d' ella que 'l diumenje en lo *Centro Industrial*, y baix la direcció de 'l mestre Jordá, se representaren las sarsuelas *Marina* y *Con permiso del marido*, deixant satisfet a'l auditori. Lo Sr. Guasch, en la primera estava molt bè en son paper de *Jorge*. Lo tenor Sr. Toldós, magnífich. La primera triple Sra. Valor, va sapiguer desempenyar perfectament la part de protagonista. Los coros, molt ajustats; total, bona funció.—J. S.

S. Feliu de Guixols, 19 de Novembre.

Li participo que la companyia agrada molt y que diumenje 's posá *La Dida* ab un éxit grandíós. La senyora Juani en son difícil paper de *Dida* va estar molt acertada; lo Sr. Marcet un *Didot* a'l pel, y las Sras. Grau y Cervera, com los Srs. Graells, Casals, Manso y Lleal, agradaren á la concurrencia.

No vaig véurer la pessa final.—F.

Vilanova y Geltrú 20 de Novembre.

Ab molta concurrencia s' estrená dissapte passat la comedia de màgica, titulada *La almoneda del diablo*, obtenint un bon desempenyo y 'sent aplaudits los actors y 'l cos de ball per la bona interpretació que hi van donar: s' hagueren de repetir varios números de música.

Desempenyan los papers de *Lisardo*, *Blasillo* y *Fuente-seca* 'ls Srs. Parera, Moré y Romeu y 'ls de *Florinda* y *Mariblanca* las Sras. Malli y Llorens respectivament: tots van deixar satisfet a'l públich.

En quant á la màgica, no era màgica negra, no; era màgica blanca.

Diumenje, tarde y vespre, tinguèrem també ab éxit *La almoneda del diablo*.—Lo CORRESPONSAL.

Manresa 21 de Noembre.

Diumenje passat se representá en lo teatro Conservatori 'l drama en 7 actes *La Abadía de Castro*, 'sent desempenyat ab bon desitj y esmero per part de tots, en especial per la Sra. Llorente que va dir ab molt acert lo seu paper, y 'l Sr. Bozzo que en la part de *Capitán Rodolfo* va conquistar ab justicia bons aplausos.

En conjunt la execució va complaure y no duptem que si la companyia continúa donant obras bonas y ben interpretadas, farà bona temporada.—E. S. G.

Olot 22 de Novembre.

Sens dupte tots los llegidors de LO TEATRO CATALA estaràn enterats de la mort de 'l malaguanyat pintor don Joaquín Vayreda.

A Olot ha sigut ahont s' ha sentit mes la mort d' aquell célebre paisajista y ab tal motiu ss tracta de celebrar una vetilada necrológica en memoria de tan ilustre artista catalá.

Altrement, la companyia que havia d' actuar aquesta temporada, s' ha tornat ayguapoll, deixant tancadas las portas de nostre colisseu (que sens dupte no s' obrirán fins l' estiu) y anant á actuar é Igualada.

Aixís es que no escrich, perque no hi ha motius.—F. MESTRES.

Palamós 22 de Novembre.

Las funcions teatrals que representa la companyia de D. Joaquim Cuello, no van malament.

Comensant pe 'l citat Director, los artistas s' esmeran

y agradan perquè alguns com las Srtas. Cuello, Berenguer y 'ls Srs. Tormo, Berenguer y Carrasco, són artistes de talent y práctichs en la carrera escénica.

Estudio del natural y *Los baturros* són obras que 'ls he vist, deixantme satisfet. La Srta. Cuello va declamar be la part de *Isabel*, sobre tot en lo segon acte; la senyoreta Berenguer va presentar ab molta natural candidés lo tipo de *Matilde* y 'ls Srs. Cuello, Carrasco y Torres van surtir bastant airosos. Lo Sr. Torres ha de deixar alguns ressabís d'aficionat.

La Srta. Berenguer y 'ls Srs. Tormo y Carrasco van lluhir-se en *Los baturros*: los primers feren uns aragonesos de ca l'ample y 'l segon un *Baroncito* molt acertat.—M.

REUNIONS PARTICULARS

CIRCOL MERCANTIL FAMILIAR.—L'altre diumenje 's posá en escena, baix la direcció de 'l jove Sr. Molet, lo drama *D. Joan Tenorio*, desempnyant lo protagonista 'l Sr. Ferrer que obtingué una ovació. L'acompanyaren 'las aplaudidas Sra. Bolea y Srta. Serra, y 'ls Sr. Overo, Tullot, Pradell, Borrás, Cladelles, Casanovas y Masdeu, estant molt segurs de 'ls seus papers.

Las decoracions, degudas a 'l pinzell de 'l jone pintor Sr. Orero, són de molt efecte.

La concurrencia, com de costum no podia ser més numerosa y queda satisfeta de 'l quadro de companyia.

Donem un aplauso a 'l Sr. Molet per la bona direcció.

CENTRE ARIBAU.—Lo dissapte passat varen donar funció uns quants *noys tendres*, ab las obretas *Tres cors*, *Un gepich cantant victoria* y *Tal hi va qui no s'ho créu*, havent sigut la segona la que 's pót dir sortí ab millor execució.

Lo diumenje á la nit, l'element gros va representar *Una calaverada*, *Arte y corazón* y *Sébas a'l cap*, las quals foren molt de l'agrado de la concurrencia.

BARTRINA.—Componfan la funció de 'l diumenje á la tarde *Honor y corage* y 'l juguèt cómich *A cop calent* que, foren celebradas, especialment la segona.

ATENEIO CONSTANCIA.—Diuenge á la nit posaren la comedieta *L' amor es cego* y 'l monólech *L' Escolá*, havent tingut ditas produccions una execució bastant acertada.—Jo.

LA CATALANA.—Lo passat diumenje se representá en dita societat *El prólogo de un drama* y *Me conviene esta mujer*. En la primera 's distingí notablement lo jove actor Sr. Llorens, que va fer un excelent *Leonelo*, colmantlo ab sos justos aplausos lo numerós públich que omplenaba lo saló.—A.

CIRCOL DE PROPIETARIS (Gracia).—Lo passat diumenje posaren en escena las sarsueletas *Juanito Tenorio*, *D. Jacinto* y la pessa *El pié izquierdo*, obtenint un desempnyo bastant regular: hi prengueren part la Srta. Romeu, Sra. González y 'ls senyors Balmanya, Marin, Montaner, Vila, Lambert, Jané y Grau.

TERTULIA SERRA (Gracia).—Lo benefici de 'l jove D. Hermenegildo Martí, celebrat diumenje á la tarde, 's vegé favoreseut per numerosa concurrencia que va ríurer per las butxacas ab la representació de las comedias *Los Hugonotes* y *Lo marit de la difunta*,

Tots treballaren discretament, sobressurtint lo senyor Martí que siguié molt aplaudit.—R. M.

EPIGRAMA

En Matías Dèu tè un fill
que, cansat de testear,
ara diu que 's vól casar
ab la filla de 'n Conill.

Y aquesta per tot arreu
á tothom fá sapiguer
que s casará pe 'l Janer
ab lo meteix fill de Dèu.

S. MALONDA.

SALÓ DE DESCANS

La malaltia de 'l eminent escriptor catalá D. Frederich Soler, ha experimentat una tregua. De tots modos, lo seu estat continúa 'sent gravíssim á la hora de tancar nosaltres la edició.

[Preguem per la salut de 'l nostre poeta mes popular!]

—Nos consta que 'l distingit poeta D. Francesch Marull, está próxim á publicar un tomo de sas composicions, ab lo títol de *Fullas y flors*. Com lo Sr. Marull té ja conquistat un bon lloch entre 'ls escriptors catalanistas, es de créuer que la obreta á que 'ns referim obtindrà 'l favor de 'l públich.

—Avuy s' estrenará en Novedats. lo drama de D. Angel Guimerá, titulat *Maria Rosa*.

—Demá diumenje 's posará en escena per la companyia de 'l *Centro Colón*, que treballa en lo teatro de l' Olimpo, la bonica comedia catalana en tres actes, *Sogra y nora*.

—Lo reparto de la comedia en un acte *Dñers ó la vida*, que demá 'ls representarà en lo teatro de la Societat *La Nueva Lira*, es com segueix: *Erundina*, senyoreta Roig; Sr. Trifon, Sr. Perelló; Sr. *Práxedes*, Sr. Barba (pare); *Marcelino*, Sr. Mestres; *Pastor*, Sr. Esquius; *Damiá*, Sr. Barba (fill); *Sadurní*, Sr. Fábregas; *Pòlit*, Sr. Esquius (J.); *Tomaset*, Sr. N. N.

A mes se posarán en escena las pessas *Los dos inseparables* y *Una senyora sola*.

—Lo baix d' ópera D. Narcís Serra, fill de Catalunya y actualment resident á Madrid, está fent una brillant carrera, com era de prevéuer d' ensá que va conquistar entre nostre públich molts aplausos a'l debutar en lo Bon Retiro.

Ultimament ha fet una curta temporada en Saragossa, emportantse las simpatías de 'ls intel·ligents en *Roberto*, *Faust*, *Barbiere* y altrás óperas, en las que ha demostrat sas envejables dots com á cantant y com á actor. Lo don Basilio de la immortal creació de Rossini, li valgué una completa ovació.

—Encara que tenim poch espay, direm alguna cosa respecte lo exposat actualment en lo Saló Parés.

Comensem pe 'ls treballs de l'aventatjat pintor Urgell, qui, en qüestió de quadros, demostrá grans coneixements artístichs. Ahont ha estat mes felís es en lo quadret que representa una caravana de gitanos.

Ademés hi ha una *Andalusia* de 'l Sr. Vilá. També hi ha un biombo ben executat en la part de ebanisteria, tenint per fondo unas telas representant la cassa y unas flors molt ben pintadas.

—Havem llegit en algún periódich que 's tracta en Valfogona de aixecar un monument á la memoria de 'l Dr. Vicens García.

Just es que aquella ciutat honri un nom que ha perpetuat a'l seu.

—Hem sabut per alguns socios de la majoria de las societats de Gracia, que l'escriptor D. Pere Mallorquí ha tingut la galanteria de remetrels sas produccions *En Banyeta* y *Sense títol*. Igualment sabem que dit escrip-

tor ha esciit una sarsuela en un acte y tres quadros (de la qual tenim molt bonas noticias) que segurament s'estrenará en un de 'ls principals teatros d'aquesta ciutat.

—Una empresa en la que, segons se diu, hi figura un comerciant de tocinos, tē á son cárrech lo teatro Principal de Palma, y ha contractat una companyia d'ópera.

Per cert que 'l negociant va ser un de 'ls que van venir á Barcelona á fer las contractas, y sense mirar que una cosa es lo comers de bestia y un'altra los artistas d'ópera, 'ls representants d'empresa y 'ls mestres-concertadors, no va respectar compromisos adquirits per aquets últims ab una senyoreta de bonas qualitats artísticas, á la que feyan estudiar *Guillermo Tell*.

Lo cert es que dit senyor no volguent aténirse á lo pactat se 'n ha anat de Barcelona sens ni sols donar á la perjudicada y xasquejada, 'l libre de cant y piano que s'havia comprat, no pagantli tampoch lo que val, y escripturant una deixebla de 'l mestre Petri, á pesar de que aquet bon senyor havia declarat que, en vista de l'incalificable comportament de la empresa, no permetria que una deixeble d'ell fós contractada primer que la senyoreta á que 'ns referim.

Això ho sabem de cert.

Molt li deu haver costat a'l mestre, fer lo contrari de lo que deya.

En fi, qüestions de bastidors, cosas de teatro.... y de certs comerciants.

De tots modos, desitjem que vaji bé la temporada... y que remetin á lo menos á la artista ex-contractada l'import de 'l libre que no li ha sigut tornat.

—Hem de fer present á nostres corresponsals la conveniencia de que remetin sas correspondencias avans de 'ls dijous, porque si las rebem en divendres, com de vegadas succeheix, s'ha de demorar una setmana la publicació y las noticias resultan atrassadas.

—Avuy tornarà á obrir sas portas lo teatro de 'l Circo. La sarsuela no l'hi ha probat y ara vol reanimarlo una nova empresa á la que desitjem tota prosperitat.

Se donarán funcions de declamació, dirijidas pe'ls dos primers actors D. Emilio Martínez y D. Joseph Nieto, (ó D. Joseph Nieto y D. Emilio Martínez, aixó tant se val) y de la companyia 'n forman part la dama Sra. Llorente, Srta. Martínez, Srs. Treviño, Llorens, Plúmer, Rodriguez, Ferrer, Intentas, etc.

La empresa funda sas esperansas en donar varietat y en la ventaja de 'l ral sobre la mitja pesseta, porque será á ral la entrada.

CAVILACIONS

ROMBO

Primera ratlla, horisontal y vertical, consonant; segona, fuido; tercera, ho es lo bacallá; quarta, títol de novela célebre; quinta, ciutat; sexta, lloch barceloní de recreo; séptima, bestia llarga; octava, animal; novena, vocal.

JOTA EME.

SOPRE D' ENVÍO

D.ª Paula Torras de Glander
MANRESA

Formar ab aquestas lletras los noms de tres poblacions de Catalunya.

QUIM.

TARJETA

Luisa Negro
CALDAS.

Formar ab aquestas lletras lo títol d'un drama catalá.
S. NOMIGRA.

INTRÍNGULIS

Sustituir aquets punts per lletras, de modo que llegits vertical y horisontalment, donguin dos noms propis d'home

CHIRIBITIL.

GEROGLIFICH

× BLAT

MI DO

L' OS

: T

1893-1894

MULEY ARAAF PETIT.

Soluciones á las cavilaciones de 'l número 201

Las posarem dissapte.

CORRESPONDENCIA

R. de Pua Majó: ja ho tenim dit lo de 'l seu article. — E. Juliachs: s'han d'arreglar molt. — A. Gahis: no hi toca pilota en fer logogrifos. — J. Blanch D.: si no es aficionat a 'l joch de 'l Frontón, no es culpa nostra — Boalva: no es per nosaltres — F. Elías Setmesó: son mal fets — Arturo Guillén: no están bé — Simón Ripoll: veurem d'aprofitar algún treball. — A. B. C.: la pastera ja la se. — J. Becedas: va arribar tart la solució.

Imp. Pujol y C.^a - Tallers, 45, Barcelona

CASAS RECOMANADAS

Successors de T. Vidal, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.

Magatzem de pells de **J. Pous**, Princesa, 13.

Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto, 14.

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.

Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Sastrería de teatros de **J. Guitart** successor de Fernan

do Doménech (a) Ros. S. Rafel, 16, 1.º

Taller de atrás de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Zapatería de teatros, S. Pablo, 4, tienda.

ACADEMIA

Autorizada por el Gobierno de S. M.

Dedicada á la instrucción de corte y confección de vestidos para señoras, señoritas y niñas, y toda clase de prendas para el interior de caballeros y señoras

Establecida
en Badalona

Calle de Mar
núm. 86

Con Real Privilegio Exclusivo

Unico en España con el ventajoso sistema de la nueva medida de reglas fijas para extraer los vestidos de los figurines excluyendo el engorroso sistema de cortar con patrones,

BAJO LA DIRECCIÓN DE

D.ª Cándida Porta de Silvestre
Apertura de clase

Á 1.º SEPTIEMBRE DE 3 A 6 DE LA TARDE

Clases especiales para modistas

La Zapatería de Carreras

establecida hasta hoy en la
RIERA BAJA, NÚM. 21
se ha trasladado á la

Calle de San Pablo, número 4

Gran surtido de calzado superior

Calzado de época para artistas de teatro

ALMACEN DE MÚSICA

DE
Juan Ayné

Fernando VII, 51 y 53 y Call, 22

PIANOS SUPERIORES
NACIONALES Y EXTRANJEROS
ARMONIUMS ECONOMICOS

Música de zarzuela y libretos, Métodos, estudios
y música de toda clase para piano ó para canto.
Guitarras desde 5 pesetas.

Agencia Franco-Hispano Artística

de Teatros, Circos y Conciertos

Tallers, 45, 1.ª - Barcelona

Esta Agencia se encarga de la contratación de artistas
lo mismo de España que del Extranjero; y de formar
compañías de Verso, Opera, Zarzuela y de Circos.

IMPRENTA
DE
PUJOL Y C.

Especialidad en trabajos estadísticos, obras, periódicos, carteles, prospectos, etc., etc. Impresiones de lujo y económicas. — Sin competencia en los precios.

BARCELONA
Tallers, 45, pasa

Arxiu y copistería

DE
FRANCESCH PEREZ POL
Roig, 24, Entresuelo

A CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con marmol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y perchas. Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de Lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 36
BARCELONA

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja'

Aparatos per' pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven á plaso y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

Perrucas y postissos

DE TOTA CLASSE PER' TEATROS

GRAN SALÓ per afeytar, rissar y tallar cabells en la
PERRUQUERIA DE VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, principal

Casa establerta desde 1840

Construcció de Teatros

Servey complert y bó per' guardarropías

PER' INFORMES Y DETALLS DIRIGIRSE A 'L

Carrer de Estruch, 11, fustería
BARCELONA

¡ Mes de 50.000 curacions !

OLI BOMBAY

Específich universal de 'l Doctor A. Hodmariee que supleix las ayguas termals

¡Quántas y quántas personas se troban impossibilitades per reumátich, nerviós ó inflamatori, privadas de fer lo mes petit mohiment, sufren farts dolors! ¿Qué no darían pèra curarse radicalment? Donchs aplíquinli l' Oli de Bombay, compost d' ervas aromáticas y estigan segurs de que á las tres ó quatre friccions quedarán curadas completament, per crónichs, continuats, intermitents, superficiales ó profons que sían.

PRINCIPALS DEPÓSITS EN BARCELONA

Salvador Alsina, Passatge de 'l Crèdit, 4

Vicens Ferrer y Companyia, Princesa, 1

De venta en las principals farmacias d' Espanya y América

Ayuntamiento de Madrid